

PLASTYKA – ZASADY, METODY I KRYTERIA OCENY OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

Ocenianie przedmiotowe plastyki jest jednym z najtrudniejszych problemów z powodu szerokiego zakresu przedmiotu, artystycznego, edukacyjnego i wychowawczego charakteru tej dziedziny oraz możliwej względności oceny. Przedmiot szkolny Plastyka ma za zadanie rozwijać zróżnicowane formy aktywności twórczej ucznia, prowadzić do poznania różnych dziedzin wiedzy, uczyć różnorodnych, właściwych zachowań i postaw podczas tworzenia i szeroko rozumianego uczestniczenia w kulturze. System oceniania jest zgodny z obowiązującymi przepisami oświatowymi (nowa podstawa programowa), wewnątrzszkolnym systemem oceniania, zaleceniami zawartymi w komentarzu do podstawy programowej (dostosowanie wymagań edukacyjnych do możliwości uczniów). W przedmiotowym systemie oceniania za wyjściową przyjmujemy ocenę dobrą.

Ocena ma znaczenie:

– **informujące** nauczyciela, ucznia, rodziców (opiekunów) o przebiegu nauczania np. poziomie wykonania i rodzajach zadań realizowanych na lekcjach;

Podczas lekcji plastyki zadaniami tymi będą np.: przygotowanie materiałów do prac plastycznych, ćwiczenia plastyczne, kompozycje plastyczne wykonane tradycyjnymi i nietypowymi technikami, parateatralne działania plastyczne (happeningi, performance), wypowiedzi o dziełach i wystawach, albumy, plakaty i prezentacje, informacje, ciekawostki o poznawanych dziełach. Informacja zawarta w ocenie określa jak różnorodne były ćwiczenia i w jakim stopniu różne rodzaje zadań zostały zrealizowane.

– **motywujące** ucznia do podejmowania wysiłków, podkreślające mocne strony i określające obszary wymagające pracy;

Ocena kompozycji plastycznych skazana jest na pewien subiektywizm. Każda kompozycja plastyczna ucznia ma wartość niezależnie od jego zdolności. Praca plastyczna jest dla dziecka czymś osobistym, jest jego dziełem, własnością. Pod wpływem krytycznych uwag dzieci zrażają się i często przestają chętnie pracować. A przecież nie ma prac „brzydkich”. To do nauczyciela należy wskazanie uczniowi najciekawszego elementu kompozycji, pomoc w doborze środków wyrazu artystycznego wydobywających interesujący fragment, np. zmiana koloru tła na kontrastujące z najciekawszym elementem pracy. W wyniku współpracy, reakcji ucznia na propozycje nauczyciela powinno dojść do poprawy efektu pracy. Każdą pracę dziecka można doprowadzić do estetycznej formy. Poprzez pochwałę (bardzo ładne niebo, kwiat, bardzo ciekawy kształt...), zmotywowanie i zachętę (ale tu dorysuj, popraw, dokończ, zobaczysz jak będzie wyglądało, gdy dodasz...). Wszystkie wysiłki, aktywności uczniów powinny być odpowiednio doceniane. Nie tylko poprzez ocenę, ale również słownie i poprzez eksponowanie prac.

– **diagnozujące i prognozujące** możliwości przygotowania do kolejnego etapu nauczania w zakresie zdobycia przez ucznia określonych, szczegółowych i ogólnych umiejętności;

Ocenić podlega nie tylko poziom przyswojonej wiedzy teoretycznej, ale także sposób jej wykorzystania w praktyce przez ucznia w różnych zadaniach, sytuacjach, innych dziedzinach wiedzy. Jeżeli uczeń dobrze opanował wiedzę o środkach artystycznego wyrazu, dziedzinach sztuki, technikach plastycznych, wybranych zagadnieniach z historii sztuki, powinien umieć wykorzystać tę wiedzę w tworzonych kompozycjach plastycznych lub podejmowanych działaniach artystycznych,

podczas oglądania wystaw, zwiedzania zabytków. Dzięki temu nauczyciel dowiaduje się, w jakim stopniu przekazywane treści zostały przez ucznia zrozumiane i ma możliwość przewidywania, czy został on odpowiednio przygotowany do przyswajania kolejnych treści.

– **umożliwiające weryfikowanie, ewaluację** procesu edukacyjnego w celu zwiększenia skuteczności nauczania, wprowadzania nowych i modyfikowania istniejących sposobów nauczania, uatrakcyjnienia przebiegu procesu nauczania.

Wykonanie pewnego typu zadań dotyczących określonej partii materiału pokazuje, w jaki sposób podchodzili do tych działań uczniowie, jakie były ich prace, dla jakich uczniów były trudne, łatwe, czy dobrze utrwały wiedzę, czy były uważane przez nich za ciekawe, atrakcyjne, czy za nudne, czy ułatwiały realizację programu. Analiza tych i podobnych zagadnień pozwala na wyciągnięcie wniosków i podjęcie działań zwiększających skuteczność nauczania.

Podczas oceniania na lekcjach plastyki należy wziąć pod uwagę:

- **Postawę, zachowanie, motywację ucznia do pracy, przygotowanie do zajęć.**

Chęć od pracy, obowiązkowość powinna być doceniana jako istotny, podstawowy czynnik umożliwiający twórczość, poznawanie dzieł, udział w wystawach.

- **Zróżnicowane możliwości, zdolności plastyczne** wpływające na ogólny efekt plastyczny prac.

Uczniowie mniej zdolni, a starający się o estetykę wykonania swoich prac plastycznych mogą otrzymywać za nie dobre oceny.

- **Osobowość ucznia**, odwaga wypowiedzi artystycznej, cechy temperamentu wpływające na sposób realizacji i formę wykonania zadań plastycznych.

Na ocenę sposobu wykonania prac plastycznych, zastosowania określonych środków wyrazu artystycznego, sposób formułowania wypowiedzi nie mogą wpływać czynniki związane np. z nieśmiałością, wycofaniem dziecka.

- **Ograniczenia zdrowotne** utrudniające wykonywanie niektórych zadań (np. alergia na materiały plastyczne, ograniczenia ruchowe, zdiagnozowany zespół ADHD).

Ograniczenia zdrowotne wymagają od nauczyciela opracowania i oceniania odpowiednich, indywidualnie dobranych zadań uwzględniających rzeczywiste możliwości ucznia (np. dobór odpowiedniej techniki plastycznej, wykonanie zadania o krótszym czasie realizacji).

1. Ocenianie jako analizowanie poziomu umiejętności ucznia

Obszary podlegające ocenie, przedmiot ocenianych umiejętności	Umiejętności	
	Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
– przygotowanie ucznia do zajęć (przygotowanie odpowiednich materiałów plastycznych, opanowanie wiedzy, wyszukanie informacji,	– przygotowanie podstawowych materiałów umożliwiających wykonanie prostego ćwiczenia – wyszukanie prostych	– przygotowanie ciekawych materiałów umożliwiających wykonanie oryginalnego ćwiczenia – wyszukanie bogatych

wykonanie ćwiczeń i zadań wstępnych)	informacji umożliwiających udział w lekcji i przygotowujących do realizacji ćwiczeń – wykonanie zadania domowego w uproszczonej formie	informacji z różnych źródeł umożliwiających aktywny udział w lekcji, bardzo dobrze przygotowujących do realizacji ćwiczeń – wykonanie zadania domowego w rozbudowanej formie
– postawa i zachowanie na zajęciach , podczas oglądania wystaw, zwiedzania zabytków i skansenów (kultura osobista w trakcie zajęć, wykonywanie poleceń, przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas używania odpowiednich materiałów i narzędzi plastycznych, właściwa współpraca z innymi uczniami podczas wykonywania zadań grupowych, odpowiednie zachowanie w galeriach, muzeach, skansenach podczas zwiedzania zabytków	– spełnianie podstawowych poleceń, poprawne, odpowiednie zachowanie na zajęciach, znajomość podstawowych zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania prac, związanych ze stosowanymi materiałami i narzędziami plastycznymi – podejmowanie częściowej współpracy z innymi uczniami podczas wykonywania zadań grupowych – spełnianie podstawowych zasad zachowania w galeriach, muzeach, skansenach, podczas zwiedzania zabytków	– spełnianie wszystkich poleceń, bardzo dobre zachowanie na zajęciach, znajomość wielu zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania prac, związanych ze stosowanymi materiałami i narzędziami plastycznymi – podejmowanie, pełnej, różnorodnej współpracy z innymi uczniami podczas wykonywania zadań grupowych – bardzo kulturalne zachowanie w galeriach, muzeach, skansenach, podczas zwiedzania zabytków
– ocena prac plastycznych , ze szczególnym zwróceniem uwagi na zaangażowanie pomysłowość, obiektywne ocenianie walorów artystycznych tworzonych kompozycji (zgodność pracy z tematem, celowość zastosowania środków artystycznego wyrazu, techniki plastycznej)	– tworzenie prostych, schematycznych kompozycji plastycznych, w luźny sposób związanych z tematem, przypadkowy dobór środków wyrazu artystycznego, wykorzystywanie niektórych możliwości techniki wykonania pracy	– tworzenie ciekawych oryginalnych kompozycji, w pełni oddających zadany temat, nietypowo ujmujących temat, celowy dobór środków artystycznego wyrazu w pracy plastycznej, wykorzystanie różnorodnych możliwości techniki
– wiedza o środkach artystycznego wyrazu, elementy wiedzy o dziedzinach sztuki i wybranych zagadnieniach z historii sztuki kręgu śródziemnomorskiego, omawianie i interpretowanie formy i przekazu dzieł, wykonanie prac, wypowiedzi	– wrywkowa wiedza o specyfice, zastosowaniu środków artystycznego wyrazu, znajomość podstawowych zagadnień dotyczących dziedzin plastyki i rodzajów dzieł, częściowa znajomość niektórych zagadnień z historii sztuki kręgu śródziemnomorskiego, omawianie i interpretowanie niektórych zagadnień odnoszących się do formy dzieła, niektórych treści, przekazu dzieł	– pełna wiedza o specyfice, zastosowaniu środków artystycznego wyrazu, znajomość wielu zagadnień dotyczących dziedzin plastyki i rodzajów dzieł, dobra znajomość wybranych zagadnień z historii sztuki kręgu śródziemnomorskiego, omawianie i interpretowanie różnorodnych zagadnień odnoszących się do formy dzieła, niesionych przez nie różnych treści, przekazu dzieła

– aktywność artystyczna jako twórcza postawa , odwaga, oryginalność myślenia podczas planowania i realizacji happeningów, akcji plastycznych	– stosowanie uproszczonych dosyć typowych rozwiązań, mało oryginalnych pomysłów w celu obmyślenia i realizacji happeningu, akcji plastycznej	– kreatywność, odwaga, oryginalność myślenia podczas planowania i realizacji happeningów, akcji plastycznych i innych działań obejmujących nowe, współczesne dzieła sztuki, szukanie różnorodnych rozwiązań
– gotowość do uczestniczenia w kulturze , sposób oglądania ekspozycji muzealnych i wystaw, analizowanie formy i treści dzieł sztuki, zwiedzanie zabytkowych obiektów, skansenów	– bierne uczestniczenie w wydarzeniach kulturalnych, oglądanie wystaw bez zaangażowania i uważnego analizowania i interpretowania ich formy i treści, zwiedzanie zabytków bez zauważania wielu istotnych elementów dotyczących stylu, formy, charakterystycznych fragmentów, znajdujących się tam dzieł sztuki, mało aktywny udział w zajęciach dotyczących tradycji regionalnych w skansenach	– aktywny udział w wydarzeniach kulturalnych, wykazywanie zainteresowania i przygotowania do oglądania wystaw, wnikliwe analizowanie i interpretowanie ich formy oraz treści, uważne zwiedzanie zabytków, obserwowanie różnorodnych istotnych elementów dotyczących stylu, formy, wielu charakterystycznych fragmentów budowli, dzieł sztuki znajdujących się w zabytkach, aktywność, zaangażowanie podczas zajęć dotyczących tradycji regionalnych w skansenach

2. Ocenianie poziomu opanowania treści programowych

Zakres opanowanych treści programowych	
Ocena niedostateczna	poziom opanowanych treści nie umożliwi podjęcia nauki na następnym etapie edukacyjnym, nieuczestniczenie w kulturze
Ocena dopuszczająca (treści konieczne)	przyswojenie treści dotyczących plastyki, nabycie umiejętności umożliwiających realizację zadań życia codziennego dotyczących posługiwania się językiem plastyki w zakresie elementarnym, odnoszącym się do codziennych sytuacji życiowych, wykonywania schematycznych, znacznie uproszczonych prac plastycznych związanych z życiem codziennym, niekształtowanie estetyki otoczenia, skąpe wypowiedzi o plastyce, bierne uczestnictwo w kulturze
Ocena dostateczna (treści podstawowe)	przyswojenie podstawowych treści umożliwiających realizowanie bardzo prostych, schematycznych, stereotypowych kompozycji plastycznych, uproszczone wypowiedzi o sztuce, świadomość potrzeby estetyki otoczenia, bierny stosunek do kształtowania estetyki otoczenia,

	mało aktywne uczestnictwo w kulturze
Ocena dobra (treści rozszerzone)	przyswojenie treści umożliwiających tworzenie złożonych praktycznych i teoretycznych ćwiczeń plastycznych, duża aktywność twórcza, analizowanie niektórych wskazanych treści zawartych w dziełach, przenoszenie wiedzy o plastyce na inne dziedziny życia, m.in. kształtowanie estetyki otoczenia, aktywne uczestnictwo w kulturze
Ocena bardzo dobra (treści dopełniające) Pełna realizacja wymagań programowych i podstawy programowej	bardzo dobre przyswojenie treści teoretycznych umiejętności praktycznych, wykonywanie różnorodnych, oryginalnych kompozycji plastycznych, bardzo duża aktywność twórcza, dobre posługiwanie się środkami wyrazu artystycznego w wykonywanych pracach, wnikliwe analizowanie treści dzieł, znajdowanie licznych powiązań między plastyką a innymi dziedzinami życia, aktywne wpływanie na estetykę otoczenia, rozszerzanie wiedzy poprzez korzystanie z różnych źródeł informacji, mediów, bardzo aktywne uczestnictwo w kulturze
Ocena celująca (treści wykraczające poza program i realizacje podstawy programowej)	wiedza i umiejętności plastyczne przewyższające swoim zakresem wymagania programowe, postawa twórcza, poszukująca, samodzielna, oryginalna twórczość plastyczna, świadome posługiwanie się środkami artystycznego wyrazu w podejmowanych pracach, analizowanie różnorodnych treści zawartych w dziełach sztuki, zauważanie różnorodnych powiązań plastyki z innymi dziedzinami życia, kształtowanie estetyki otoczenia w różnorodnych formach, rozszerzanie wiedzy poprzez korzystanie z różnych źródeł informacji, mediów, wykraczające poza program, bardzo aktywne uczestnictwo w kulturze, żywe zainteresowanie zjawiskami w sztuce i wydarzeniami artystycznymi